

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

نگاهی اجمالی به حکمرانی خصوصی در زیستگاهها و حفاظت از تنوع زیستی

فرشته باقری ریزی

فارغ التحصیل مقطع کارشناسی ارشد مهندسی منابع طبیعی-محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و کویرشناسی، دانشگاه یزد

مدیر اجرایی انجمن صنفی حفاظتگاه‌های خصوصی حیات وحش

Fereshteh1511bagheri@gmail.com

چکیده

یکی از رویکردهای نوین در حفاظت از تنوع زیستی توسعه و گسترش حفاظت خصوصی در کنار سایر روش‌های حفاظتی (همچون حفاظت مشارکتی) است. امروزه در اقصی نقاط جهان ده‌ها هزار پهنه حفاظت‌شده با عناوین مختلف وجود دارد، اما همچنان که مناطق تحت حفاظت جوامع بومی- محلی تا همین اواخر ناشناخته باقی مانده بودند، اهمیت مناطق حفاظت‌شده خصوصی نیز کماکان تا حد زیادی مغفول مانده و به چشم نیامده است. به همین دلیل پیش از این به طور گسترده پژوهش‌های مدون قابل استنادی در باب حفاظت خصوصی در ایران و نقاط قوت و ضعف آن انجام نشده یا اندک اطلاعاتی از آن موجود است. بنابراین ارزیابی عملکرد این سیستم مدیریت و همچنین مقایسه آن با الگوهای به اجرا در آمده در دنیا و سپس حرکت به سوی بومی‌سازی متناسب با شرایط موجود در کشور از مهم‌ترین دلایل اهمیت داشتن انجام مطالعات کتابخانه‌ای و مروری در کنار پژوهش‌های تجربی در این باب است. در این مطالعه از انواع روش‌های مطالعه کتابخانه‌ای استفاده شده و به مرور منابع جامع و در دسترس درباره انواع مناطق حفاظت‌شده خصوصی در چند کشور دنیا از جمله استرالیا، کنیا، اسپانیا، چین و برزیل پرداخته شده است. در پایان مقایسه‌ای میان آنچه در دنیا در باب حفاظت خصوصی رقم خورده و روند شکل‌گیری این مناطق در ایران انجام شده است. نتیجه این مطالعه نشان داد مناطق حفاظت‌شده خصوصی در کشورهای مختلف با عناوین متفاوتی شناخته می‌شوند. دارای تاریخچه، قوانین و مقررات متفاوتی هستند و به طور کلی سازوکار مربوط به آنها در هر کشور تابع سیاست‌های کلی نهاد حاکمیت مربوطه و مسلماً دارای تفاوت‌هایی با دیگر کشورهاست.

واژگان کلیدی: تنوع زیستی، حفاظت خصوصی، حفاظت مشارکتی، مناطق حفاظت‌شده خصوصی

مقدمه

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

در دهه‌های اخیر رویکردهای جدیدی درباره چگونگی حفاظت از زیستگاه‌ها و تنوع زیستی میان متولیان و متخصصان امر حفاظت رایج گشته است. یکی از این رویکردها اضافه کردن مساحتی به شبکه مناطق حفاظت شده موجود با انواع مدیریت خصوصی و یا مشارکتی است که اولین بار در سال ۱۹۷۷ در قالب ذخیرگاه زیستکره به صورت مدیریت مشارکتی همراه با جوامع محلی آغاز شد^۱. طبق آنچه در دستورالعمل‌های منتشر شده از سوی اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت (IUCN)^۱ با عنوان ماتریس مناطق حفاظت شده و سیستم طبقه‌بندی برای این مناطق (شامل هر دو متغیر دسته‌بندی مدیریتی و شکل کلان زمامداری) آمده^۲، انواع زمامداری در مناطق تحت حفاظت می‌تواند به چهار صورت دولتی، مشارکتی، خصوصی و یا حکمرانی افراد بومی و جوامع محلی باشد^{۱۰}. بنابراین نباید از سه نوع دیگر زمامداری مناطق در کنار حکمرانی دولتی (مرسوم در ایران و سایر کشورها) غافل گشت. امروزه در اقصی نقاط جهان ده‌ها هزار پهنه حفاظت شده با عناوین مختلف وجود دارد، اما همچنان که مناطق تحت حفاظت جوامع بومی - محلی (ICCAs)^۳ تا همین اواخر ناشناخته باقی مانده بودند، اهمیت مناطق حفاظت شده خصوصی (PPAs)^۴ نیز کماکان تا حد زیادی مغفول مانده و به چشم نیامده است^۶ که موضوع اصلی مطالعه پیش روست.

در ایران قرق‌های اختصاصی مشابه‌ترین نوع مناطق (با هدف حفاظت از حیات وحش و مدیریت زیستگاه) به مناطق حفاظت - شده خصوصی طبق تعاریف بین‌المللی بوده که هدف و نحوه اجرای آن سالهاست در نقاط مختلف جهان از منظر یک سیستم مدیریت غیردولتی مطرح شده و از آن با عنوان رویکردی نوین در حفاظت از تنوع زیستی یاد می‌شود. با اینکه از اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰ مناطقی در استان‌های کرمان، یزد و سمنان شکل و تحت عنوان قرق اختصاصی مورد حفاظت و مدیریت بخش خصوصی قرار گرفتند، پیش از این به طور گسترده پژوهش‌های مدون قابل استنادی در باب حفاظت خصوصی در ایران و نقاط قوت و ضعف آن انجام نشده یا اندک اطلاعاتی از آن موجود است. بنابراین ارزیابی عملکرد این سیستم مدیریت و همچنین مقایسه آن با الگوهای به اجرا در آمده در دنیا و سپس حرکت به سوی بومی‌سازی متناسب با شرایط موجود در کشور از مهم‌ترین دلایل اهمیت داشتن انجام مطالعات کتابخانه‌ای و مروری در کنار پژوهش‌های تجربی در این باب است. بر خلاف آنکه موضوع حفاظت خصوصی و انواع مناطق حفاظت شده غیردولتی با کمبود اطلاعات موجود و نتایج حاصل از پژوهش‌های علمی داخلی مواجه است، در سطح بین‌الملل به خصوص از سوی نهادهای متولی حفاظت در دنیا تاریخچه ارزشمندی از منابع اطلاعاتی زیستگاه‌های تحت حفاظت خصوصی در کشورهای مختلف موجود بوده که هدف اصلی این مقاله پرداختن به بخش‌هایی از نتایج این مطالعات و سپس بیان تفاوت‌های ساختاری موجود در جای جای دنیا در این باره است.

^۱. International Union for Conservation of Nature

^۲. پیوست شماره ۱

^۳. Indigenous and Community Conserved Areas

^۴. Private Protected Areas

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

مواد و روش‌ها

روش انجام کار در این مقاله به مرور پژوهش‌ها و اهم مطالعات درباره حفاظت خصوصی و انواع مناطق حفاظت‌شده خصوصی در دنیا خلاصه می‌شود؛ چرا که این مهم می‌تواند ایده‌ای در اذهان درگیر با موضوع روش‌های حفاظت از تنوع‌زیستی و زیستگاه‌ها در سطح کشور و به خصوص اساتید و دانشجویان و پژوهشگران علاقه‌مند ایجاد کرده و فتح بابی در این زمینه باشد. به همین منظور نگارنده ابتدا به بررسی نتایج دو منبع منتشر شده از سوی اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت که با همکاری کمیسیون جهانی مناطق حفاظت‌شده (WCPA)^۵ و کنوانسیون تنوع‌زیستی (CBD)^۶ در سالهای ۲۰۱۴ و ۲۰۱۸ انجام شد، از طریق پایگاه اینترنتی www.iucn.org پرداخته و در خلال آن نیز با استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مرسوم همچون ScienceDirect و Google scholar نگاهی به مطالعات اختصاصی پژوهشگران کشورهای مختلف که به طور مستقل انجام شده بود، داشته‌است. از آنجایی که معمولا آنچه از سوی اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت به عنوان گزارش یا دستورالعمل تهیه و تدوین می‌گردد جامع و دربرگیرنده خلاصه مطالعات در کشورهای همکار در چنین پروژه‌هاییست، مرور این منابع در گام نخست پایه‌ریزی جهت شناخت الگوها در سطح بین‌الملل، حائز اهمیت است؛ از طرفی این دو منبع خود دارای منابع متعدد مورد استفاده بوده که بخش بعدی بازخوانی پژوهش‌های پیش رو درون آن رخ داده است و به همین دلیل مهم‌ترین منابع مورد مطالعه در این مقاله شناخته شدند. کلمات کلیدی و عبارات مورد جستجو در این فرآیند *private protected area*، *privately conservation* و همچنین عبارت مخفف PPA یا PPAs بوده‌است. همچنین سعی بر طبقه‌بندی اطلاعات از قاره‌های مختلف بود که بر همین اساس از هر قاره یک یا دو کشور مورد بررسی نهایی قرار گرفتند و به طور خلاصه در بخش بعد به آنها پرداخته شده‌است.

یافته‌ها

طبق آنچه منابع ذکر شده عنوان کرده‌اند در استرالیا حفاظت از تنوع زیستی در زمین‌های خصوصی، به عنوان یکی از اهداف مهم سیاسی در چند دهه گذشته بوده (۳) و شبکه حفاظتی موجود در این کشور صرفا مختص زیستگاههای تحت حفاظت دولتی نیست و اتفاقا نقش قابل توجهی برای گروه‌های بومی، جوامع محلی، مالکین خصوصی و سازمان‌های غیر دولتی و مدیریت مناطق حفاظت شده خصوصی، برای حصول اطمینان از موفقیت آنها دارد. دولت استرالیا نقش مهمی در رشد و افزایش اعتمادسازی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در امر حفاظت، در دو دهه اخیر داشته است و همین تلاش‌ها موجب شده تا مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش زیادی از مردم در ایجاد و تاسیس مناطق حفاظت شده خصوصی جدید، افزایش یابد (۱۰). عبارت "مناطق حفاظت شده خصوصی" با اینکه در استرالیا بسیار مورد استفاده قرار می‌گیرد، اما هنوز از تعریف واضح و موجز برخوردار نمی‌باشد و علیرغم وجود پایگاه اطلاعاتی نسبتا جامع در این کشور، گزارش‌های ملی از مناطق حفاظت شده خصوصی به طور خاص وجود

^۵. World Commission on Protected Areas

^۶. Convention on Biological Diversity

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

ندارد (۲) و به این ترتیب به دست آوردن شمایی جامع، از تعداد و مساحت مناطق حفاظت شده خصوصی در استرالیا دشوار است (۱۰). با این حال طبق برآورد های صورت گرفته تقریباً ۵۰۰۰ ملک از اراضی خشکی در استرالیا می تواند به عنوان منطقه حفاظت شده خصوصی در نظر گرفته شود (۲).

در کنیا شبکه مناطق حفاظت شده خصوصی بسیار گسترده و پیچیده است. می توان تمام مناطق حفاظت شده بدون مدیریت دولتی / ایالتی را به عنوان یک واحد بزرگ در نظر گرفت که البته خود دارای بخش ها و سازوکارهای متفاوتی است که اتحادیه حفاظت حیات وحش کنیا (KWCA)^۷ همه آنها را اداره می کند. این اتحادیه در سال ۲۰۱۳ شکل گرفت و مأموریت آن تشکیل مجمعی است که در آن مالکان زمین صدایی یکپارچه داشته باشند، تجربیات خود را به اشتراک گذاشته و به شکل پویا در حفاظت و سودآوری از حیات وحش فعالیت کنند. همچنین قوانین این کشور اولین تعریف قانونی حفاظتگاه های حیات وحش^۸ را برای مناطق حفاظت شده خصوصی بدین شرح ارائه داد: "زمینی با مالکیت مشترک، گروهی از مالکان یا جوامع بومی با هدف حفاظت حیات وحش مطابق با مقررات این قانون." در حال حاضر انگیزه اصلی برای شکل دادن یک منطقه حفاظت شده خصوصی در کنیا، ورود به بازار پرسود گردشگری با محصول است. همچنین این مناطق و مدیریت آنها نقش حیاتی و مهمی را در حفاظت از گونه های در معرض خطر همچون گورخر، زرافه و کرگدن بازی می کنند و دو مشخصه مهم دارند: (۱) تقریباً در داخل همه آنها، مردم زندگی می کنند و ساکنین محلی در آنها حضوری پررنگ دارند و (۲) تعداد کمی از این مناطق هستند که منحصر به حفاظت حیات وحش و تنوع زیستی بدون در نظر گرفتن بحث های اقتصادی اختصاص داده شده اند (۱۰).

در برزیل مناطق حفاظت شده خصوصی از سال ۱۹۹۰ به عنوان یک ابزار حفاظتی مهم به شمار رفته و شمار آنها همچنان در حال افزایش است؛ بطوریکه در ۱۰ سال گذشته تا ۸۰ درصد رشد داشته است. در مناطق اکولوژیکی جنگل های اطلس برزیل ۷۶۲ منطقه حفاظت شده خصوصی وجود دارد. با این حال دولت برزیل طرح های تشویقی بسیار محدودی برای ترغیب بخش خصوصی در نظر می گیرد در نتیجه بیشتر مالکان بر پایه میل و اشتیاق شخصی خود برای حفاظت از جنگل های باقیمانده اقدام به اخذ مجوز برای احداث مناطق حفاظت شده خصوصی می کنند. با اینکه این نواحی از حیث غنای گونه ای، در زمره مناطق مهم قرار می گیرند، به دلیل قیمت بسیار بالای زمین، دولت نمی تواند از پس احداث نواحی حفاظت شده دولتی جدید در این مناطق بر بیاید؛ لذا نقش مناطق حفاظت شده خصوصی در آنجا بسیار اهمیت می یابد. در برزیل مالکیت این زمین ها برای همیشه به شخص / اشخاص واگذار می شود (۷، ۸) و انواع استخراج و برداشت های آزاد از این مناطق را ممنوع اما فعالیت های آموزشی و مرتبط با اکوتوریسم را بلامانع دانسته و اجازه استفاده می دهد (۴).

در اسپانیا قسمت وسیعی از نواحی حفاظت شده در زمین هایی با مالکیت شخصی قرار گرفته اند. از آنجایی که هیچ برنامه یا بودجه مشخصی برای خریداری زمین جدید از سوی نهاد های ذی ربط وجود نداشته و شرایط اقتصادی جدید هرگونه بودجه در

^۷. Kenya Wildlife Conservancies Association

^۸. Wildlife Conservancy

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

دسترس برای این فعالیت را از بین برده بود، نقش مناطق حفاظت شده خصوصی برای حفاظت تنوع زیستی در اسپانیا روز به روز بیشتر احساس می‌شد. در اسپانیا طلایه داران مناطق حفاظت شده خصوصی صندوق ها و سازمان‌های مردم نهاد شناخته می‌شوند. به طور خلاصه می‌توان گفت بیشتر نواحی حفاظت شده خصوصی توسط مؤسسات و سازمان‌های مردم نهاد مدیریت و خریداری می‌شود اما چند مورد محدود استثنا هم از افراد خصوصی یا کمپین‌هایی که به هیچ انجمن یا سازمان مردم نهادی مرتبط نیستند در حال فعالیت اند (۱۰).

با رشد سریع اقتصاد چین در سه دهه گذشته، درگیری بین طرفداران تغییر کاربری زمین برای توسعه و طرفداران حفاظت از تنوع زیستی جدی تر شده است (۱۱، ۱۲). در اواسط دهه ۱۹۹۰، کارشناسان شروع به بررسی وضعیت حفاظتی ذخیره‌گاه‌های طبیعی چین کردند و دریافتند که سرمایه‌گذاری دولت در این بخش به مراتب کمتر از نیازهای حفاظتی و مدیریتی اهداف مناطق حفاظت شده موجود است. به منظور غلبه بر کمبود بودجه و زیان‌های زیست محیطی، آنها پیشنهاد مدیریت خصوصی را برای مناطق حفاظت شده دولتی مطرح کردند (۵) و به این ترتیب اولین منطقه حفاظت شده خصوصی در سال ۱۹۹۵ در چین استقرار یافت. طبق قوانین و مقررات موجود در این کشور افراد یا سازمان‌های خصوصی نمی‌توانند مالک زمین در این مناطق باشند، اما می‌توانند زمین را از دولت اجاره کنند؛ که حداکثر مدت قرارداد این نوع اجاره زمین ۷۰ سال است. بنابراین تمام مناطق حفاظت شده خصوصی در چین به صورت اجاره‌ای هستند. در حال حاضر این مدل حفاظت از سرزمین به عنوان یک مدل جدید حفاظتی در چین مطرح است و شاید به همین دلیل کاستی‌های بسیاری در بطن سازوکار آن در این کشور وجود دارد (۱۰).

در پایان این بخش به روند شکل‌گیری مناطق حفاظت‌شده خصوصی در ایران می‌پردازیم؛ همانطور که پیش‌تر بیان شد این مناطق در کشور با نام قرق اختصاصی شناخته می‌شوند. موضوع قرق‌های اختصاصی، در سال ۱۳۴۶ در قانون شکار و صید به تصویب رسیده بود و می‌توانست زمینه‌ساز استفاده گسترده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بخش خصوصی و غیردولتی در عرصه حفاظت از محیط زیست در کشور باشد، اما عملاً تا حدود پنج دهه پس از تصویب قانون، هیچگاه مورد توجه و استفاده قرار نگرفته بود. تا اینکه سالها بعد آیین‌نامه حقوق و تکالیف دارندگان پروانه قرق‌های اختصاصی در اسفند سال ۱۳۹۴ تدوین و به این ترتیب در سال ۱۳۹۵ با واگذاری پروانه قرق به ۵ متقاضی که از سالها قبل (تقریباً از سال ۱۳۸۹) فعالیت‌ها و مشارکت غیررسمی آنها در اقدامات مدیریتی و حفاظتی بطور آزمایشی تحت نظارت بود، فعالیت قرق‌های اختصاصی بطور رسمی در کشور آغاز و تا به امروز ادامه دارد. همچنین طی سالهای گذشته مناطق بسیاری تحت حفاظت داوطلبانه علاقه‌مندان و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی قرار گرفته و در انتظار اخذ مجوزهای لازم جهت رسمیت یافتن خود هستند. طبق قوانین موجود در ایران زمین به مدیران مناطق واگذار نمی‌گردد و یا اجاره داده نمی‌شود بلکه تنها مدیریت عرصه برای مدت معین (ابتدا ۵ سال) و مجوز بهره‌برداری محدود و درخور به متقاضی که می‌تواند شخصیت حقیقی و یا حقوقی هم‌چون تشکل‌های مردم نهاد و تعاونی‌ها باشد سپرده می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

اگرچه حفاظت خصوصی از قرن‌ها پیش در اشکال مختلف شکل گرفته، اما روشن است که شدت، تعداد و رسیدن به خود آگاهی در مورد آنها، به عنوان پروژه‌های حفاظتی در دهه‌های اخیر رخ داده است (۹). مناطق حفاظت‌شده خصوصی در کشورهای مختلف با عناوین متفاوتی شناخته می‌شوند. دارای تاریخچه، قوانین و مقررات متفاوتی هستند و به طور کلی سازوکار مربوط به آنها در هر کشور تابع سیاست‌های کلی نهاد حاکمیت مربوطه و مسلماً دارای تفاوت‌هایی با دیگر کشورهاست. پس از بررسی اجمالی چند نمونه جهانی می‌توان نتیجه گرفت نبود ساختارهای قانونی منسجم و یکپارچه و همچنین تفاوت در دیدگاه‌های موجود، باعث پراکندگی تأثیرات و اثربخشی‌های متفاوتی از سوی مدیریت خصوصی مناطق بر حفظ تنوع زیستی در نقاط مختلف دنیا شده است. با این وجود نمی‌توان از گسترش این شیوه مدیریتی به خصوص در دهه‌های اخیر در مقوله حفاظت از گونه‌ها و زیستگاه‌ها در جهان چشم‌پوشی کرد؛ زیرا این نمونه روش حفاظت از محیط زیست، در صورت اجرای صحیح و قانونمند و با پشتوانه علمی، تأثیرات مثبت بسیاری بر ارتقای سطح توسعه پایدار در ابعاد محلی، ملی و جهانی خواهد داشت. از چالش‌های پیش‌رو در این مناطق می‌توان به موارد متعددی اشاره کرد؛ مثلاً در برخی از کشورها هیچ مکانیسم رسمی و مستقلی برای ارزیابی اثربخشی آنها، با توجه به پایداری یا بهبود منابع تنوع زیستی وجود ندارد و یا مالک اجازه دارد هر زمان که اراده کرد اهداف مدیریتی زمین خود را تغییر دهد و حتی اگر مالک کنونی تعهد دهد که زمین برای حفاظت باقی بماند، هیچ ضمانتی در مورد پایداری این سیاست‌ها از طرف وارثان یا کسانی که زمین را در آینده خریداری می‌کنند وجود نخواهد داشت (۱۰). همچنین دو مقوله گردشگری و دام‌پروری در این مناطق در سرزمین‌های بسیاری در جایگاه نفی یکدیگر هستند و شاید به همین دلیل، ادعای اینکه مناطق حفاظتی خصوصی همیشه با توجه به اصل "حفاظت" مدیریت می‌شوند امکان‌پذیر نیست و بنابراین معلوم نیست که مشخصاً با تعریف اتحادیه جهانی حفاظت از مناطق حفاظت‌شده همخوانی داشته باشند. کنیا فقدان بودجه مستمر، عدم برنامه‌ریزی و اهداف حفاظت دراز مدت، همچنین افزایش درگیری و مناقشات با مردم بومی و فشار حاصل از شکار غیرقانونی، برای مناطق حفاظت‌شده خصوصی با مدیریت فردی از جمله چالش‌هایی مهم در کشورهای نپال در این زمینه محسوب می‌شوند. عدم حمایت قانونی، یکی دیگر از چالش‌های عمده مناطق حفاظت‌شده خصوصی در این کشورهاست و تمامی این مناطق از شکار غیرقانونی - به علت فقدان مجوز برای اجرای قوانین حمایت از حیات وحش - رنج می‌برند. حتی در برخی مناطق با مقررات فعلی در مدیریت مناطق حفاظت‌شده، صاحبان خصوصی و مدیران آنها مسئولیت رسمی نداشته و بنابراین نمی‌توانند شکارچیان غیرمجاز را دستگیر و یا موارد غیرقانونی را مصادره کنند. موضوعی که در کشور ما نیز به طور خاص در قرق‌های اختصاصی قابل مشاهده و تأمل است.

جمع‌بندی

همانطور که به صورت خلاصه گفته شد، در جای‌جای دنیا مناطق حفاظت‌شده خصوصی در کنار سازمان‌ها و نهادهای دولتی به فعالیت‌های حفاظتی مشغول و در هر سرزمین با چالش‌های متفاوتی نیز روبرو هستند. تاریخچه این روش حفاظتی نیز در سرزمین‌های مختلف، متفاوت است. با توجه به اینکه کشور ما در این راه در ابتدای مسیر قرار دارد، الگوهای موفق بین‌المللی

دانشگاه تهران - دانشکده محیط زیست و منابع طبیعی - سازمان حفاظت محیط زیست

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

در این عرصه می‌توانند مشوق چنین طرح‌هایی در ایران بوده و البته دست اندرکاران و متخصصان را ملزم به بومی‌سازی سازوکارهای مرتبط با شرایط زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه سازد. چرا که با پیاده‌سازی هر چه بهتر این راهکار، حفاظت از تنوع زیستی و ارتقاء توسعه پایدار در مقیاس محلی و ملی در سطوح بالاتری انجام می‌پذیرد.

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

پیوست ۱

ماتریس مناطق حفاظت‌شده اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت : یک سیستم طبقه بندی برای مناطق حفاظت شده که شامل هر دو متغیر دسته بندی مدیریتی و شکل زمامداری منطقه می باشد.

Governance types	Governance by government			Shared governance			Private governance			Governance by indigenous peoples and local communities	
	Federal or national ministry or agency in charge	Sub-national ministry or agency in charge	Government-delegated management (e.g. to an NGO)	Transboundary management	Collaborative management (various forms of pluralist influence)	Joint management (pluralist management board)	Declared and run by individual landowner	...by non-profit organizations (e.g. NGOs, universities, cooperatives)	...by for-profit organizations (e.g. individual or corporate landowners)	Indigenous peoples' conserved areas and territories – established and run by indigenous peoples	Community conserved areas – declared and run by local communities
I a. Strict Nature Reserve											
I b. Wilderness Area											
II. National Park											
III. Natural Monument											
IV. Habitat/ Species Management											
V. Protected Landscape/ Seascape											
VI. Managed Resource Protected Area											

منابع

۱-Challender, D. W. S., & Cooney, R.(۲۰۱۶). Informing decisions on trophy hunting: A briefing paper for European Union decision-makers regarding potential plans for restriction of imports of hunting trophies. International Union for the Conservation of Nature.

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

۲- Fitzsimons, J. (۲۰۱۵). Private protected areas in Australia: Current status and future directions. *Nature Conservation*. ۱۰: ۱-۲۳.

۳- Fitzsimons, J. and Wescott, G. (۲۰۰۱). 'The role and contribution of private land in Victoria to biodiversity conservation and the protected area system'. *Australian Journal of Environmental Management* 8, 142-157.

۴- Ladle, R., Gama, G., Bragagnolo, C., Malhado, A., (۲۰۱۴). Private protected areas: three key challenges. *Environmental Conservation* (۲۰۱۴) ۴۱ (۳): ۲۳۹-۲۴۰ C_ Foundation for Environmental Conservation 2013.

۵- Liao, Y and Zhou, X. (۲۰۰۷). 'Discussion on private management and operation of natural protected areas'. *Guangdong Forestry and Technology* 23(3): 90-93.

۶- Mitchell, B.A., Stolton, S., Bezaury-Creel, J., Bingham, H.C., Cumming, T.L., Dudley, N., Fitzsimons, J.A., Malleret-King, D., Redford, K.H. and Solano, P. (۲۰۱۸). **Guidelines for privately protected areas**. Best Practice Protected Area Guidelines Series No. ۲۹. Gland, Switzerland: IUCN. xii + ۱۰۰ pp.

۷- Pellin, A. (۲۰۱۰). 'Avaliação dos aspectos relacionados a criação e manejo de Reservas Particulares do Patrimônio Natural no Estado do Mato Grosso do Sul, Brasil'. PhD thesis. Sao Paulo: Universidade de Sao Paulo.

۸- Pellin, A. and Ranieri, V.E.L. (۲۰۰۹). 'Motivações para o estabelecimento de RPPNs e análise dos incentivos para sua criação e gestão no Mato Grosso do Sul'. *Natureza & Conservação*. 7: 72-81.

۹- Sepúlveda, C., Villaroel, P., Moreira, A. and Garcia, D. (۱۹۹۸). *Catastro de Iniciativas Privadas en Conservación de la biodiversidad Implementadas en Chile*. Documento de Trabajo N°49. Santiago, Chile: CIPMA.

۱۰- Sue Stolton, Kent H. Redford and Nigel Dudley (۲۰۱۴). **The Futures of Privately Protected Areas**. A project funded by the Linden Trust for Conservation published by IUCN WCPA with the CBD and UNEP-WCMC ۲۰۱۴. Gland, Switzerland: IUCN.

۱۱- Wang, Y., Luo, J. and Cui, G. (۲۰۰۶). 'Analysis of present characteristics of small nature reserves in China: taking some counties in Zhejiang, Jiangxi and Fujian as examples'. *Jiangxi Forestry Technology* 3: 47-50.

۱۲- Zhang, L., Ma, L. and Feng, L. (۲۰۰۶). 'New challenges facing traditional nature reserves: Asian elephant (*Elephas maximus*) conservation in China'. *Integrative Zoolo*.

دانشگاه تهران، دانشکده محیط زیست، تهران
دانشگاه تهران، دانشکده محیط زیست، تهران
دانشگاه تهران، دانشکده محیط زیست، تهران
دانشگاه تهران، دانشکده محیط زیست، تهران

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

An overview of private governance in habitats and biodiversity conservation

Abstract

One of the new approaches in biodiversity conservation is the development and expansion of private conservation along with other protection methods (such as Collaborative conservation). Today, there are already tens of thousands such reserves around the world, with more being set up all the time. But, as was until recently the case with the Indigenous and Community Conserved Areas, Private Protected Areas often remain a hidden resource. For this reason, there has not been a wide range of documented researches about private protection in Iran and its strengths and weaknesses, or there is little information about it. Therefore, evaluating the performance of this management system as well as comparing it with the models implemented in the world and then moving towards localization according to the existing conditions in the country is one of the most important reasons for the importance of conducting library and review studies along with experimental research in this is about it. In this study, a variety of library study methods were used and comprehensive and available sources were reviewed about types of private protected areas in several countries of the world, including Australia, Kenya, Spain, China, and Brazil. At the end, a comparison has been made between what has happened in the world regarding private protection and the process of formation of these areas in Iran. The result of this study showed that private protected areas are known by different titles in different countries. They have different histories, laws and regulations, and in general, the mechanism related to them in each country is subject to the general policies of the relevant governing body and certainly has differences with other countries.

Key words: Biodiversity, Private Conservation, Collaborative Conservation, Private Protected Areas